

Барановська Наталія Іванівна
викладач фінансово-облікових дисциплін
ДВНЗ «Могилів-Подільський монтажно-економічний коледж»
м. Могилів-Подільський

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПОДАТКОВОЇ КУЛЬТУРИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

У сучасному економічному просторі постає питання про необхідність удосконалення податкової системи та розгляду її не лише фінансово-політичного, а й з точки зору соціальної проблеми. У певного прошарку суспільства сформувався негативний стереотип поведінки в податкових питаннях: низька податкова культура, недовіра до податкових органів і, як наслідок, приховування доходів і несплата податків.

Про всі ці факти свідчать дані контролюючих органів про зростання правопорушень та злочинів, пов'язаних з приховуванням або наданням недостовірної інформації про отримані доходи. В наслідок цього державі завдано збитків у великому та особливо великому розмірі. У цьому сенсі необхідно виховувати та розвивати податкову культуру населення.

Податкова культура – складне соціально-економічне явище, характерне для суспільства з ринковою економікою, рівень якого визначає фіскальний потенціал держави.

Основним економічним мотивом законослухняної поведінки платників є уникнення наслідків несплати податків. Для стимулювання такої поведінки держава, як правило, застосовує такі заходи: зниження індивідуальних ставок податків, застосування системи податкових відрахувань, збільшення штрафів за порушення податкового законодавства, зміна періодичності планових податкових перевірок. виходячи з критеріїв ризиковості діяльності платника податків тощо. Але слід зазначити, що всі ці заходи матимуть очікуваний ефект за умови одночасного підвищення податкової культури, зокрема податкової.

Підвищити податкову культуру та мотивувати платників податків підтримувати податкову дисципліну можна різними способами та комплексом заходів. Головне в цьому питанні – обґрунтований вибір тих, які прийнятні для умов конкретної країни, менталітету, рівня та якості життя, життєвого циклу економічного розвитку. Пріоритетними напрямками підвищення рівня податкової культури в Україні є:

- 1) спрощення і вдосконалення податкового законодавства;
- 2) підвищення якості виконання податкових процедур;
- 3) удосконалення механізму вирішення податкових спорів;
- 4) підвищення якості інформування, розвиток податкового консультування громадян, дисципліни та відповідальності;
- 5) забезпечення дотримання працівниками податкових органів встановлених етичних правил;

б) підвищення іміджу податкової служби та престижу роботи у контролюючих органах;

7) удосконалення системи взаємодії податкових органів із платниками податків та підвищення її ефективності;

8) подальший розвиток електронних сервісів під час надання послуг податковими органами;

9) створення основ для системного виховання податкової культури наступних поколінь (економічне виховання молоді, соціальна реклама на податкову тематику; громадські тематичні заходи).

Спектр проблем, які заважають підвищити рівень податкової культури в будь-якій державі, дуже широкий і різноманітний, в основі якого буде конфлікт. Велика кількість і різноманітність конфліктів у податковій сфері підтверджують зручність розгляду природи їх виникнення (рис. 1) [1].

Рис. 1. Природа виникнення конфліктів у податковій сфері

Джерело: побудовано на основі [2]

Як бачимо, такі конфлікти можуть виникати як наслідок існуючих суперечностей і проблем у податковому законодавстві, механізмі реалізації функцій державних органів, несвоечасності реформ, що проводяться, а також суб'єктивного характеру фактор. Визначальну роль у регулюванні конфліктів відіграють положення податкового законодавства, які містять способи вирішення типових соціальних конфліктів, задовольняють по можливості всіх учасників податкового процесу, регулюють правові норми діяльності контролюючих органів у сферу оподаткування та платників податків на демократичних засадах із застосуванням громадського контролю. Останній має

бути спрямований на підкорення поведінки індивідів соціальним очікуванням і вимогам з урахуванням досвіду вирішення конфліктних ситуацій.

Отже, не тільки рішення проблем у законодавстві призводить до ослаблення конфліктів, досягнення рівня розвитку системи контролюючих органів, відповідного умовам реалізації нової податкової політики також грає істотну роль. Підвищення рівня податкової культури населення потребує все нових і сучасних підходів. Інформаційно-консультаційна робота є одним із напрямів надання необхідної інформації платникам податків та реагування на сумніви, які періодично виникають при вирішенні податкових питань.

Список використаних джерел:

1. Зінкевич А. В. Податкова культура населення як інструмент уникнення податкових правопорушень. *Розвиток соціально-економічних систем в геоeкономічному просторі: теорія, методологія, організація обліку та оподаткування*: матер. міжнар. наук.-практ. конф. (11-12 трав. 2017 р., ТНТУ ім. І. Пулюя, м. Тернопіль). Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2017. С. 169-171.

2. Давискіба К. В., Карпова В. В., Ревенко О. В. Податкова культура і проблеми її формування в сучасних умовах. *Інфраструктура ринку*. 2018. Вип. 19. С. 457-463.